

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

Paper-II

PUBLIC ADMINISTRATION

A

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

1. (Signature) .....

(In figures as in Admit Card)

(Name) .....

Seat No. ....

2. (Signature) .....

(In words)

(Name) .....

OMR Sheet No.

JUN - 21225

(To be filled by the Candidate)

Time Allowed : 2 Hours]

[Maximum Marks : 200

Number of Pages in this Booklet : 48

Number of Questions in this Booklet : 100

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 100 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper II will be compulsory. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (B) is the correct response.

Following wrong methods should not be used as they are not recognised by scanning machine in digitized assessment. Candidate using such method will be responsible for their loss.

- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated. Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यासाठी महत्वाच्या सूचना

- परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणास दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 100 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्वीकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटांतच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काढू/निळा करावा.

उदा. : जर (B) हे योग्य उत्तर असेल तर.

खालील चुकीच्या पद्धती वापरू नये, कारण डिजिटाइज्ड (Digitized) मूल्यांकनात स्कॅनिंग मशीन त्यांना ओळखत नाही. त्या पद्धती वापरून नुकसान झाल्यास त्यास विद्यार्थीच जबाबदार असतील.

- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणाव्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

JUN - 21225/II—A

JUN - 21225/II—A

Public Administration
Paper II
लोकप्रशासन
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes]

[Maximum Marks : 200

Note : This paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण शंभर (100) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. During which of the following stage scholars claimed that public administration is a science ? (A) Stage I-Politics-Administration Dichotomy (B) Stage II-Principles of Administration (C) Stage III-Era of Challenge (D) Stage IV-Crisis of Identity	1. खालीलपैकी कोणत्या टप्प्यात विद्वानांनी असा दावा केला की लोकप्रशासन हे एक शास्त्र आहे ? (A) पहिला टप्पा-राजकारण-प्रशासन द्वंद्व (B) दुसरा टप्पा-प्रशासनाची तत्त्वे (C) तिसरा टप्पा-आव्हानाचा काळ (D) चौथा टप्पा-अस्मितेचे संकट
2. What is the common man's notion of an administrator ? (A) Someone with technical skills (B) Someone in a high position exercising control (C) Someone performing operational activities (D) Someone with technical knowledge	2. प्रशासकाविषयी सामान्य माणसाची धारणा काय आहे ? (A) तांत्रिक कौशल्य असलेली व्यक्ती (B) उच्च पदावरील नियंत्रण ठेवणारी व्यक्ती (C) कार्यात्मक कृती करणारी व्यक्ती (D) तांत्रिक ज्ञान असणारी व्यक्ती

3. What does Dwight Waldo emphasize about the evolution of public administration ?

- (A) Public administration should focus solely on administrative processes
- (B) Substantive issues confronting society are irrelevant to public administration
- (C) Public administration cannot shy away from substantive issues confronting society
- (D) The discipline of public administration is primarily concerned with historical analysis

4. According to the Machinery of Government Committee (1919) report, what are the two alternatives for determining and allocating the functions of departments ?

- (A) Distribution according to geographic regions or distribution according to the nature of the service
- (B) Distribution according to the nature of the service or distribution according to persons or classes to be dealt with
- (C) Distribution according to government agencies or distribution according to the budget
- (D) Distribution according to economic sectors or distribution according to political parties

3. ड्वाइट वाल्डो सार्वजनिक प्रशासनाच्या उत्क्रांती-बदल कशावर भर देतो ?

- (A) सार्वजनिक प्रशासनाने केवळ प्रशासकीय प्रक्रियेवर लक्ष केंद्रित करावे
- (B) समाजाला भेडसावणारे मूलभूत प्रश्न लोकप्रशासनाशी संबंधित नाहीत
- (C) समाजाला भेडसावणाऱ्या मूलभूत प्रश्नांपासून सार्वजनिक प्रशासनाने मागे हटू नये
- (D) लोकप्रशासनाची शिस्त प्रामुख्याने ऐतिहासिक विश्लेषणाशी निगडित आहे

4. मशिनरी ऑफ गव्हर्नमेंट कमिटीच्या (1919) अहवालानुसार विभागांची कामे निश्चित करण्यासाठी व वाटप करण्यासाठी दोन पर्याय कोणते आहेत ?

- (A) भौगोलिक प्रदेशानुसार वितरण किंवा सेवेच्या स्वरूपानुसार वितरण
- (B) सेवेच्या स्वरूपानुसार वितरण करणे किंवा हाताळल्या जाणाऱ्या व्यक्ती किंवा श्रेणीनुसार वितरण
- (C) सरकारी यंत्रणांनुसार वितरण किंवा अंदाज-पत्रकानुसार वितरण
- (D) आर्थिक क्षेत्रानुसार वितरण किंवा राजकीय पक्षांनुसार वितरण

5. How many types of superior subordinate relations are identified by Graicunas ?
 (A) 2
 (B) 3
 (C) 4
 (D) 5
6. Who defined leadership as “the activity of influencing people to strive willingly for mutual objectives ?”
 (A) Bernard
 (B) Terry
 (C) Seckler-Hudson
 (D) Millet
7. **Assertion (A) :** Government decided to undertake lateral recruitment at the level of Joint Secretary. Director and Deputy Secretary in the Central Government.
Reason (R) : For making appointment of persons for specific assignment keeping in view their specialised knowledge and expertise in the domain area.
Codes :
 (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
 (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
 (C) (A) is true but (R) is false
 (D) (A) is false but (R) is true
5. ग्रॅव्यूनिसने वरिष्ठ कनिष्ठ संबंधाचे किती प्रकार सांगितले आहेत ?
 (A) 2
 (B) 3
 (C) 4
 (D) 5
6. “समान उद्दिष्ट्ये प्राप्त करण्यासाठी लोकांना स्वतःहून प्रयत्न करण्यासाठी प्रभावित करणे म्हणजे नेतृत्व होय” अशी व्याख्या कोणी केली आहे ?
 (A) बर्नार्ड
 (B) टेरी
 (C) सेकलर-हडसन
 (D) मिलेट
7. **विधान (A) :** केंद्र सरकारमध्ये संयुक्त सचिव, संचालक आणि उप सचिव या स्तरावर लॅटरल भरती करण्याचा निर्णय घेतला आहे.
कारण (R) : कार्यक्षेत्रातील त्यांचे विशेष ज्ञान आणि कौशल्य लक्षात घेऊन विशिष्ट कार्यासाठी व्यक्तींची नियुक्ती करणे
संकेतांक :
 (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
 (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत, परंतु (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
 (C) (A) बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक आहे
 (D) (A) चूक आहे, परंतु (R) हे बरोबर आहे

8. Which method of the following is a problem-solving approach meant to develop decision-making skill in the trainees ?

- (A) Lecture training method
- (B) Syndicate training method
- (C) Incidence training method
- (D) Case study method

9. What are the major factors determining classification of services ?

- (1) The subject matter
- (2) The kind of supervision
- (3) Simplicity or complexity of work
- (4) Required qualifications

Which of the statements given above are correct ?

- (A) (1), (2) and (3)
- (B) (1), (3) and (4)
- (C) (2), (3) and (4)
- (D) (1), (2), (3) and (4)

8. खालीलपैकी कोणती पद्धती निर्णय निर्धारण कौशल्य विकसित करण्यासाठीचा समस्या समाधान दृष्टिकोन आहे ?

- (A) व्याख्यान प्रशिक्षण पद्धत
- (B) सांघिक प्रशिक्षण पद्धत
- (C) घटना प्रशिक्षण पद्धत
- (D) व्यष्टी अध्ययन पद्धत

9. सेवांचे वर्गीकरण निर्धारित करणारे प्रमुख घटक कोणते आहेत ?

- (1) विषय वस्तू
- (2) पर्यवेक्षणाचा प्रकार
- (3) कार्यातील सामान्यता किंवा गुंतागुंत
- (4) आवश्यक पात्रता

वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे/आहेत ?

- (A) (1), (2) व (3)
- (B) (1), (3) व (4)
- (C) (2), (3) व (4)
- (D) (1), (2), (3) व (4)

10. Which is not the characteristics of the British concept of civil service neutrality ?

- (A) Public confidence in the non-political character of civil service
- (B) Confidence of ministers belonging to any political party, in the loyalty of their permanent civil servants
- (C) High morale of civil servants based on the confidence that promotions would be made on the basis of merit
- (D) Civil servants participate in election propaganda

11. **Assertion (A) :** Herzberg identified strong determinants of the job satisfaction.

Reason (R) : Herzberg not found duality of attitudes about work experience.

Answer the question using the codes given below :

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

10. खालीलपैकी कोणते सनदी सेवेच्या तटस्थतेचे लक्षण नाही ?

- (A) लोकांचा सनदी सेवेच्या बिगर-राजकीय वैशिष्ट्यांवर विश्वास असणे
- (B) कोणत्याही राजकीय पक्षाच्या मंत्र्यांना त्यांचा कायमस्वरूपी सनदी सेवकांच्या निष्ठेवर विश्वास असणे
- (C) गुणवत्तेच्या आधारे बढती होईल यावर सनदी सेवकांचा विश्वास असणे
- (D) निवडणूक प्रचारात सनदी सेवक भाग घेतात

11. **विधान (A) :** हर्जबर्गने नोकरीतील समाधानाचे मजबूत निर्धारक टिपले.

कारण (R) : हर्जबर्गला कामाच्या अनुभवाविषयी द्वैतवृत्ती आढळली नाही.

खालील संकेतांक वापरून प्रश्नाचे उत्तर द्या :

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत, परंतु (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) सत्य आहे, परंतु (R) हे असत्य आहे
- (D) (A) असत्य आहे, पण (R) हे सत्य आहे

12. Who is author of the book 'New Patterns of Management' ? (A) Ferrel Heady (B) Chris Argyris (C) Rensis Likert (D) Peter Drucker 13. According to whom worker is not an 'Economic Man' ? (A) Luther Gulick (B) Elton Mayo (C) W. Taylor (D) Chris Argyris 14. Taylor applied work study and standardization of tools as well as training to achieve : (A) Productivity (B) Mental Revolution (C) Workman Welfare (D) Efficiency 15. Which of the following is not correctly matched ? (A) M.P. Follett – Circular response of leadership (B) Abraham – The Hierarchy of Maslow Needs Theory (C) Rensis – Two-Factor Likert Theory (D) Chris – Fusion process Argyris Theory	12. 'न्यू पैटर्न ऑफ मॅनेजमेंट' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत ? (A) फेरल हेडी (B) ख्रिस आर्गारिस (C) रेन्सिस लिक्ट (D) पीटर ड्रकर 13. कोणाच्या मते कामगार हा 'आर्थिक माणूस' नाही ? (A) ल्यूथर गुलिक (B) एल्टन मेयो (C) एफ. डब्ल्यू. टेलर (D) ख्रिस आर्गारिस 14. टेलरचे उपयोजित कार्य अध्ययन आणि साधने मानकीकरण तसेच प्रशिक्षण हे साध्य करते : (A) उत्पादकता (B) मानसिक क्रांती (C) कामगार कल्याण (D) कार्यक्षमता 15. खालीलपैकी कोणते बरोबर जुळत नाही ? (A) एम.पी. फॉलेट – नेतृत्वाची वर्तुळगामी प्रतिक्रिया (B) अब्राहम मास्लो – गरजेचा उतरंड सिद्धांत (C) रिनसिस लिक्ट – द्विघटकीय सिद्धांत (D) ख्रिस आर्गारिस – फ्यूजन प्रक्रिया सिद्धांत

16. Match List I (Author) with List II (Book) and select the correct answer using the codes given below the list :

List I (Author)

- (a) Fred W. Riggs
- (b) Chris Argyris
- (c) Dwight Waldo
- (d) Rensis Likert

List II (Book)

- (1) The Human Organisation : Its Management and Value
- (2) Prismatic Society Revisited
- (3) Personality and Organisation
- (4) The Enterprise of Public Administration

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (2) (3) (4) (1)
- (C) (2) (1) (4) (3)
- (D) (2) (4) (1) (3)

16. सूची I (लेखक) सूची II (ग्रंथ) सोबत जुळवा आणि खाली दिलेल्या संहितेतून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I (लेखक)

- (a) फ्रेड डब्ल्यू. रिग्स
- (b) ख्रिस आर्गारिस
- (c) ड्वाइट वाल्डो
- (d) रिनसिस लिक्ट

सूची II (ग्रंथ)

- (1) द ह्यूमन ऑर्गनायजेशन : इट्स मॅनेजमेंट अँड व्हेल्यु
- (2) प्रिज्मॅटिक सोसायटी रिव्हिजीटेड
- (3) पर्सनालिटी अँड ऑर्गनायजेशन
- (4) द एन्टरप्रायज ऑफ पब्लीक अडमिनिस्ट्रेशन

संहिता :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (2) (3) (4) (1)
- (C) (2) (1) (4) (3)
- (D) (2) (4) (1) (3)

17. As per the Simon's view from the following which is not the rationality.
- (A) Objectivity
(B) Consciously
(C) Organizational
(D) Non-Deliberately
18. Match List I (Theory) with List II (Thinker) and select the correct answer using the codes given below the lists :

List I

- (a) Theory-Z
(b) Linking Pin Model
(c) Bounded Rationality
(d) Modern Organisation Theory

List II

- (1) Rensis Likert
(2) Dwight Waldo
(3) Herbert Simon
(4) William G. Ouchi

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (2) (4) (1) (3)
(B) (4) (1) (3) (2)
(C) (3) (4) (2) (1)
(D) (2) (1) (3) (4)

17. सायमनच्या मते पुढीलपैकी कोणती तार्किकता नाही ?
- (A) वस्तुनिष्ठ
(B) जाणीवपूर्वक
(C) संघटनात्मक
(D) बुद्धिपस्पर नसलेली
18. सूची I (सिद्धांत) सूची II (विचारवंत) सोबत जुळवा आणि खाली दिलेल्या संहितेतून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) झेड-सिद्धांत
(b) लिंकींग पिन प्रारूप
(c) मर्यादित तार्किकता
(d) आधुनिक संघटनेचा सिद्धांत

सूची II

- (1) रिनसिस लिंकर्ट
(2) ड्वाइट वाल्डो
(3) हर्बर्ट सायमन
(4) विल्यम जी. आउची

संहिता :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (2) (4) (1) (3)
(B) (4) (1) (3) (2)
(C) (3) (4) (2) (1)
(D) (2) (1) (3) (4)

19. According to Lindall Urwick, how many upgraded classical principles of organisation ?
- (A) 4
(B) 8
(C) 14
(D) 29
20. Choose the correct option to describe steps for integration as suggested by Mary Parker Follet :
- (A) To bring the differences in the open → Anticipation of Conflict → Breaking up the whole into their constituent parts
(B) To bring the differences in the open → Breaking up the whole into their constituent parts → Anticipation of conflict
(C) Breaking up the whole into their constitutional parts → To bring the differences in the open → Anticipation of conflict
(D) Anticipation of conflict → To bring the difference into open → Breaking up the whole into their constituent parts
19. लिंडल उरविकच्या मते, संघटनेची किती सुधारित अभिजात तत्त्वे आहेत ?
- (A) 4
(B) 8
(C) 14
(D) 29
20. मेरी पार्कर फोलेटने सुचविल्याप्रमाणे एककीकरणाच्या स्तरांचे वर्णन करण्यासाठी योग्य तो पर्याय निवडा :
- (A) मतभेद खुले करणे → संघर्षाची अपेक्षा → पूर्ण विविध भागांमध्ये विभागणे
(B) मतभेद खुले करणे → पूर्ण विविध भागांमध्ये विभागणे → संघर्षाची अपेक्षा
(C) पूर्ण विविध भागांमध्ये विभागणे → मतभेद खुले करणे → संघर्षाची अपेक्षा
(D) संघर्षाची अपेक्षा → मतभेद खुले करणे → पूर्ण विविध भागांमध्ये विभागणे

21. Which of the following statements are true about Prime Minister's Office ?

- (1) It enjoys the status of a department of the government of India.
- (2) It has a few attached and subordinate offices under it.
- (3) It came into existence in August 1947 by replacing the secretary to the governor general.
- (4) Till 1967, it was called as the Prime Minister's Secretariat.

Codes :

- (A) (1), (2) and (3)
- (B) (1), (3) and (4)
- (C) (3) and (4)
- (D) (1) and (3)

22. The present system of recruitment to higher civil services in India is based on the recommendations of which of the following committees and commissions ?

- (1) Satishchandra Committee
- (2) Lee Commission
- (3) Kothari Committee
- (4) Aitchison Committee
- (5) Macaulay Committee

Codes :

- (A) (1), (3) and (5)
- (B) (1) and (3)
- (C) (1), (3), (4) and (5)
- (D) (3) Only

21. पंतप्रधान कार्यालयाबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) याला भारत सरकारच्या विभागाचा दर्जा प्राप्त आहे.
- (2) त्याच्या अंतर्गत काही संलग्न आणि अधीनस्थ कार्यालये आहेत.
- (3) हे ऑगस्ट 1947 मध्ये गव्हर्नर जनरलच्या सचिवाच्या जागी अस्तित्वात आले.
- (4) सन 1967 पर्यंत ते पंतप्रधानांचे सचिवालय म्हणून ओळखले जात होते.

संकेतांक :

- (A) (1), (2) आणि (3)
- (B) (1), (3) आणि (4)
- (C) (3) आणि (4)
- (D) (1) आणि (3)

22. भारतातील उच्च नागरी सेवांमध्ये भरतीची सध्याची प्रणाली खालीलपैकी कोणत्या समिती आणि आयोगाच्या शिफारशीवर आधारित आहे ?

- (1) सतीशचंद्र समिती
- (2) ली कमिशन
- (3) कोठारी समिती
- (4) ऍचिसन आयोग
- (5) मॅकॉले समिती

संकेतांक :

- (A) (1), (3) आणि (5)
- (B) (1) आणि (3)
- (C) (1), (3), (4) आणि (5)
- (D) (3) फक्त

23. Which of the following is the correct procedure for impeachment and removal of a judge of the Supreme Court ?

- (A) The Prime Minister dismisses the judges by conducting impeachment proceedings.
- (B) The President may dismiss him by passing a resolution against him by a 2/3 majority vote of the members present in both the Houses of Parliament.
- (C) The Prime Minister can remove a judge by passing a bill of parliament and passing a resolution of impeachment.
- (D) The President may dismiss a Judge by order of the Prime Minister, by passing a resolution by a 1/3 majority of the members of both the Houses of Parliament.

23. सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशांवर महाभियोगाचा खटला चालवून बडतर्फ करण्याची खालीलपैकी योग्य पद्धती कोणती ?

- (A) पंतप्रधान न्यायाधीशांवर महाभियोग खटला चालवून त्यांना बडतर्फ करतात.
- (B) संसदेच्या दोन्ही सभागृहातील उपस्थित सदस्यांनी मतदानाद्वारे 2/3 बहुमताने त्यांच्या विरुद्ध ठराव पास करून राष्ट्रपती त्यांना बडतर्फ करू शकतात.
- (C) संसद विधेयक पास करून व महाभियोग ठराव घेऊन पंतप्रधान न्यायाधीशांना बडतर्फ करू शकतात.
- (D) संसदेच्या दोन्ही सभागृहातील सदस्यांनी 1/3 बहुमताने ठराव पास करून, पंत-प्रधानांच्या आदेशाने राष्ट्रपती न्यायाधीशांना बडतर्फ करू शकतात.

24. Which one of the following is the base of origin of the existing administrative system of India ?

- (A) London East India Company's Administration
- (B) Indian Constitution
- (C) 1909 Act
- (D) 1919 Act

25. The first important result of the enactment of Government of India Act, 1858 :

- (1) The control of the Government of India was transferred from the Company to the Crown
- (2) A new office of a cabinet minister, to be known as the Secretary of State for India
- (3) The council, under the direction of the Secretary of State
- (4) The Secretary of State was given an office called the India Office

Codes :

- (A) (1), (2) and (3)
- (B) Only (1) and (2)
- (C) Only (1), (2) and (3)
- (D) Only (1), (2), (3) and (4)

24. खालीलपैकी कोणते एक विद्यमान भारतीय प्रशासकीय व्यवस्थेचा आधार आहे ?

- (A) लंडन ईस्ट इंडिया कंपनीचे प्रशासन
- (B) भारतीय संविधान
- (C) 1909 चा कायदा
- (D) 1919 चा कायदा

25. भारत सरकार, अधिनियम, 1858 लागू होण्याचा पहिला महत्त्वपूर्ण परिणाम :

- (1) भारत सरकारचे नियंत्रण कंपनी कडून राणीकडे हस्तांतरित केले गेले
- (2) कॅबिनेट मंत्र्यांचे नवीन कार्यालय, भारताचे राज्य सचिवालय म्हणून ओळखले जाऊ लागले
- (3) परिषद ही राज्य सचिवाच्या निर्देशात आली
- (4) राज्य सचिवाच्या कार्यालयास भारत कार्यालय म्हणून संबोधले जाऊ लागले

संकेतांक :

- (A) (1), (2) आणि (3)
- (B) केवळ (1) आणि (2)
- (C) केवळ (1), (2) आणि (3)
- (D) केवळ (1), (2), (3) आणि (4)

26. Which one of the following is not correct about the Council of Ministers and Cabinet ?

- (A) Council of Ministers is a big group
- (B) In that council there many stages ministers are members
- (C) The cabinet is the steering wheel within the Council of Ministers
- (D) All council of ministers participate in meeting of the cabinet

27. After 1966 which Indian Service was established as the Third All India Service ?

- (A) Indian Police Service
- (B) Indian Forest Service
- (C) Revenue Service
- (D) Railway Service

26. खालीलपैकी कोणते एक मंत्रिपरिषद व मंत्रिमंडळाविषयी बरोबर आहे ?

- (A) मंत्रिपरिषद एक मोठा समूह आहे
- (B) यात अनेक स्तराचे मंत्री सदस्य असतात
- (C) मंत्रिमंडळ, मंत्रिपरिषदेचे एक स्टीयरिंग व्हिल आहे
- (D) मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत सर्व मंत्रिपरिषद सहभागी असते

27. 1966 नंतर कोणती भारतीय सेवा तीसरी ऑल इंडिया सर्विस म्हणून स्थापित झाली ?

- (A) इंडियन पोलीस सर्विस
- (B) इंडियन फॉरेस्ट सर्विस
- (C) रेव्हिन्यु सर्विस
- (D) रेल्वे सर्विस

28. Which of the following services provided by 1951 Act, as an All India Services ?

- (1) Indian Administrative Services
- (2) Indian Police Service
- (3) Forest Service
- (4) Revenue Service

Select the *correct* code :

- (A) (1) and (2)
- (B) (1), (2) and (3)
- (C) (1) and (3)
- (D) (1), (2), (3) and (4)

29. Consider the following statement related to pardoning power of the governor.

- (1) Governor has power to grant pardons remit or commute the sentence of any person convicted of any offence against any law relating to matter to which executive power and state extends.
- (2) Governor has executive power to grant pardon in cases where the sentence is of death sentence.

Choose the *correct* option :

- (A) (1) only
- (B) (2) only
- (C) Both (1) and (2)
- (D) Neither (1) nor (2)

28. 1951 च्या कायद्याप्रमाणे खालील सेवांची तरतूद अखिल भारतीय सेवा म्हणून झाली.

- (1) इंडियन अॅडमिनिस्ट्रेटिव्ह सर्विस
- (2) इंडियन पोलीस सर्विस
- (3) फॉरेस्ट सर्विस
- (4) रेव्हिन्यु सर्विस

योग्य पर्याय निवडा :

- (A) (1) आणि (2)
- (B) (1), (2) आणि (3)
- (C) (1) आणि (3)
- (D) (1), (2), (3) आणि (4)

29. राज्यपालांच्या माफी अधिकाराशी संबंधित खालील विधान विचारात घ्या.

- (1) राज्यपालांना कार्यकारी अधिकार आणि राज्य विस्तारित असलेल्या कोणत्याही कायद्याच्या विरोधात कोणत्याही गुन्ह्यासाठी दोषी ठरलेल्या कोणत्याही व्यक्तीची शिक्षा माफ करण्याचा किंवा कमी करण्याचा अधिकार आहे.
- (2) ज्या प्रकरणांमध्ये शिक्षा मृत्युदंडाची आहे. अशा प्रकरणांमध्ये गव्हर्नरला क्षमा करण्याचा कार्यकारी अधिकार आहे.

योग्य पर्याय निवडा :

- (A) फक्त (1)
- (B) फक्त (2)
- (C) (1) आणि (2) दोन्ही
- (D) (1) किंवा (2) नाही

30. Assertion (A) and Reason (R)
Pattern :

Assertion (A) : Minister shall be appointed by the president on the advice of the prime minister.

Reason (R) : Minister shall hold office during the pleasure of the prime minister.

Codes :

- (A) (A) and (R) both are true and (R) is the correct explanation for (A)
- (B) (A) and (R) both are true and (R) is not the correct explanation for (A)
- (C) (A) is correct, (R) is incorrect
- (D) (A) is incorrect, (R) is correct

31. Assertion (A) and Reason (R)
Pattern :

Assertion (A) : A Zilla Parishad shall have a Chief Executive Officer appointed by the State Government in Maharashtra.

Reason (R) : In Maharashtra if a Zilla Parishad informs the Chief Executive Officer by a 2/3 majority, the State Government is bound to do so.

Codes :

- (A) (A) is correct but (R) wrong
- (B) (R) is correct but (A) is wrong
- (C) (A) and (R) are correct but (R) is not the reason of (A)
- (D) Only (A) is correct

30. विधान (A) आणि कारण (R) नमुना :

विधान (A) : मंत्र्याची नियुक्ती पंतप्रधानांच्या सल्ल्यानुसार राष्ट्रपतीद्वारे केली जाईल.

कारण (R) : पंतप्रधानांच्या मर्जी असेपर्यंत मंत्री पद धारण करील.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) साठी योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत, आणि (R) हे (A) साठी योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे, (R) हे चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे, (R) हे बरोबर आहे

31. विधान (A) आणि कारण (R) नमुना :

पुढील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा.

विधान (A) : महाराष्ट्रात जिल्हा परिषदेला राज्यशासनाने नेमणूक केलेला एक मुख्य कार्यकारी अधिकारी असतो.

कारण (R) : महाराष्ट्रात जर एखाद्या जिल्हा परिषदेने मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यास परत बोलवण्याकरिता 2/3 बहुमताने कळविल्यास तसे करणे राज्य शासनास भाग पडते.

संकेतांक :

- (A) (A) बरोबर आहे परंतु (R) हे चूक आहे
- (B) (R) बरोबर आहे परंतु (A) हे चूक आहे
- (C) (A) आणि (R) बरोबर आहे परंतु; (R) हे (A) चे कारण नाही
- (D) फक्त (A) बरोबर आहे

32. Match List I with List II and select the correct answer by using the codes given below the lists :

List I (Articles)

- (a) Article-167
- (b) Article-169
- (c) Article-155
- (d) Article-163

List II (Authorities)

- (1) Governor
- (2) Council of Ministers
- (3) Duties of Chief Minister
- (4) Legislative Council

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (3) (2) (4) (1)
- (D) (3) (4) (1) (2)

33. Which provision is given in Article 243 ZD of the Constitution to consolidate the schemes prepared by the Panchayats and Municipalities in the district ?

- (A) Panchayati Raj
- (B) District Planning Committees
- (C) Co-operative Societies
- (D) State Election Commission

32. सूची I सह सूची II जुळवा आणि सूची खाली दिलेल्या संकेतांकाचा वापर करून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I (लेख)

- (a) अनुच्छेद-167
- (b) अनुच्छेद-169
- (c) अनुच्छेद-155
- (d) अनुच्छेद-163

सूची II (अधिकारी)

- (1) राज्यपाल
- (2) मंत्रिपरिषद
- (3) मुख्यमंत्र्यांची कर्तव्ये
- (4) विधानपरिषद

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (3) (2) (4) (1)
- (D) (3) (4) (1) (2)

33. जिल्ह्यातील पंचायती आणि नगरपालिकांनी तयार केलेल्या योजना एकत्रित करण्यासाठी राज्यघटनेच्या कलम 243 ZD मध्ये कोणती व्यवस्था आहे ?

- (A) पंचायती राज
- (B) जिल्हा नियोजन समिती
- (C) सहकारी संस्था
- (D) राज्य निवडणूक आयोग

34. Which Article of the Constitution of India provides for the Metropolitan Planning Committee to prepare the Metropolitan Development Planning Scheme ?
- (A) Article 243 ZC
(B) Article 243 ZD
(C) Article 243 ZE
(D) Article 243 ZG
35. The secretariat helps the Ministries in the following matters :
- (1) Budgeting and controlling expenditure
(2) Formulation of policies and programmes
(3) Advice to the Governor
(4) Acting as the spokesman of the Government
- Select correct code :
- (A) (1), (2), (4)
(B) (1), (3), (4)
(C) (1), (2), (3)
(D) (2), (3), (4)
34. भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या कलमात महानगर विकास नियोजन आराखडा तयार करण्यासाठी निर्माण केलेली महानगर नियोजन समितीची तरतूद आहे ?
- (A) कलम 243 ZC
(B) कलम 243 ZD
(C) कलम 243 ZE
(D) कलम 243 ZG
35. सचिवालय मंत्रालयांना खालील बाबतीत मदत करतात :
- (1) खर्चाचे अंदाजपत्रक व नियंत्रण
(2) धोरण व कार्यक्रम तयार करणे
(3) राज्यपालास सल्ला देणे
(4) राज्य सरकारचा प्रवक्ता म्हणून योग्य संकेतांक निवडा :
- (A) (1), (2), (4)
(B) (1), (3), (4)
(C) (1), (2), (3)
(D) (2), (3), (4)

36. Which of the following Municipal Corporations function according to Mumbai Provincial Municipal Corporations Act, 1949 ?
(A) Mumbai, Nagpur, Jalgaon
(B) Pune, Nagpur, Solapur
(C) Mumbai, Aurangabad, Pimpri-Chinchwad
(D) Nanded-Waghala, Amerawati, Kalyan-Dombivali
37. Which one of the following is not the source of income of the municipal bodies ?
(A) Octroi and Property tax
(B) Entertainment tax and Advertisement tax
(C) Land service and Sales tax
(D) Market tax and water tax
38. According to the 73rd and 74th amendments the State Government constituted which of the following ?
(1) State Election Commission
(2) Statutory Development Board
(3) State Finance Commission
(4) State Planning Commission
Select the correct code :
(A) (1), (2), (3)
(B) (2), (3), (4)
(C) (1), (3), (4)
(D) (1), (2), (4)
36. मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम, 1949 या कायद्याप्रमाणे खालीलपैकी कोणत्या महानगरपालिकांचा कारभार चालतो ?
(A) मुंबई, नागपूर, जळगाव
(B) पुणे, नागपूर, सोलापूर
(C) मुंबई, औरंगाबाद, पिंप्री चिंचवड
(D) नंदेड-वाघाळ, अमरावती, कल्याण-डोंबिवली
37. खालीलपैकी कोणता नगरपालिका संस्थांचा उत्पन्नाचा स्रोत नाही ?
(A) जकात आणि मालमत्ता कर
(B) करमणूक कर आणि जाहिरात कर
(C) जमीन सेवा आणि विक्री कर
(D) बाजार कर आणि पाणी कर
38. 73व्या व 74व्या घटनादुरुस्तीनुसार राज्य सरकारनी काय स्थापित केले ?
(1) राज्य निर्वाचन आयोग
(2) वैधानिक विकास मंडळ
(3) राज्य वित्त आयोग
(4) राज्य नियोजन आयोग
योग्य संकेतांक निवडा :
(A) (1), (2), (3)
(B) (2), (3), (4)
(C) (1), (3), (4)
(D) (1), (2), (4)

39. As the Judicial Magistrate the collector has powers of :

- (1) Inspection of prisons
- (2) Collection of revenue
- (3) Problems of labours
- (4) To leave prisoners before dead-line

Select the correct code :

- (A) (1), (2), (3)
- (B) (1), (3), (4)
- (C) (2), (4), (1)
- (D) (1), (2), (4)

40. Which programme is launched in 1980 ?

- (A) Jawahar Gram Samridhi Yojana
- (B) Integrated Rural Development Programme
- (C) Pradhan Mantri Gramodaya Yojana
- (D) National Rural Employment Programme

39. जिल्हा दंडाधिकारी म्हणून जिल्हाधिकारी हे कार्ये पार पाडतात :

- (1) तुरुंगांची तपासणी
- (2) जमीन महसूलीचे संकलन
- (3) कामगारांचे प्रश्न
- (4) कैद्यांची मुदतपूर्व सुटका

योग्य संकेतांक निवडा :

- (A) (1), (2), (3)
- (B) (1), (3), (4)
- (C) (2), (4), (1)
- (D) (1), (2), (4)

40. इ.स. 1980 मध्ये कोणता कार्यक्रम लागू केला ?

- (A) जवाहर ग्राम समृद्धी योजना
- (B) एकीकृत ग्रामीण विकास योजना
- (C) प्रधानमंत्री ग्रामोदय योजना
- (D) राष्ट्रीय ग्राम रोजगार योजना

41. There are four categories of local governments in France. Which of the following is their correct order ?

- (A) Department, Arrondissement, Canton and Commune
- (B) Commune, Department, Canton and Arrondissement
- (C) Canton, Arrondissement, Commune and Department
- (D) Department, Commune, Arrondissement and Canton

42. Which of the following is not related to the structural-Functional Approach ?

- (A) Elton Mayo
- (B) Talcott Parsons
- (C) Dwight Waldo
- (D) F. W. Riggs

41. फ्रान्समध्ये स्थानिक शासनाच्या चार श्रेणी आहेत. खालीलपैकी त्यांचा योग्य क्रम कोणता ?

- (A) डिपार्टमेंट, अॅरोन्डीसमेंट, कॅन्टॉन आणि कम्यून
- (B) कम्यून, डिपार्टमेंट, कॅन्टॉन आणि अॅरोन्डीसमेंट
- (C) कॅन्टॉन, अॅरोन्डीसमेंट, कम्यून आणि डिपार्टमेंट
- (D) डिपार्टमेंट, कम्यून, अॅरोन्डीसमेंट आणि कॅन्टॉन

42. खालीलपैकी कोण संरचनात्मक-कार्यात्मक दृष्टिकोनाशी संबंधित नाही ?

- (A) एल्टन मेयो
- (B) टॉलकॉट पार्सन्स
- (C) ड्वाइट वाल्डो
- (D) एफ. डब्ल्यू. रिग्ज

43. Match List I (Authors) with List II (Books) and select the correct answer using the codes given below the list :

List I

- (a) Ralph Braibanti
- (b) Fred W. Riggs
- (c) Dwight Waldo
- (d) Edward W. Weidner

List II

- (1) Political and Administrative Development
- (2) Temporal Dimensions of Development Administration
- (3) Development Administration in Asia
- (4) Frontiers of Development Administration

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (1) (4) (2) (3)
- (C) (4) (3) (2) (1)
- (D) (2) (1) (4) (3)

43. सूची I (लेखक) सूची II (ग्रंथ) सोबत जुळवा आणि खाली दिलेल्या संहितेतून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) राल्फ बराइबन्ती
- (b) फ्रेड डब्ल्यू. रिग्ज
- (c) ड्वाइट वाल्डो
- (d) एडवर्ड डब्ल्यू. वायडनर

सूची II

- (1) पॉलीटिकल अँड अँडमिनिस्ट्रेटिव डेव्हलपमेंट
- (2) टेम्पोरल डायमेशनस् ऑफ डेव्हलपमेंट अँडमिनिस्ट्रेशन
- (3) डेव्हलपमेंट अँडमिनिस्ट्रेशन इन एशिया
- (4) फ्रन्टियर्स ऑफ डेव्हलपमेंट अँडमिनिस्ट्रेशन

संहिता :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (1) (4) (2) (3)
- (C) (4) (3) (2) (1)
- (D) (2) (1) (4) (3)

44. Which of the following elements is not important element of Development Administration ?

- (A) Bureaucracy oriented
- (B) Goal-oriented
- (C) Planned and Co-ordinated efforts
- (D) Creativity and innovativeness

45. Consider the following statement with reference to the Department in France :

- (1) Majority of the Departments in France are named after some freedom fighters
- (2) Areawise the largest Department in France is in the city of Paris

Choose the correct options :

- (A) Only (1)
- (B) Only (2)
- (C) Both (1) and (2)
- (D) Neither (1) nor (2)

44. खालीलपैकी कोणता घटक विकास प्रशासनातील महत्त्वाचा घटक नाही ?

- (A) नोकरशाहीभिमुख
- (B) ध्येयाभिमुख
- (C) नियोजित आणि समन्वीत प्रयत्न
- (D) सर्जनशीलता आणि नावीन्यपूर्णता

45. फ्रान्समधील विभागाच्या संदर्भात खालील विधानाचा विचार करा :

- (1) फ्रान्समधील बहुतांश विभागांना काही स्वातंत्र्यसैनिकांची नावे देण्यात आली आहेत.
- (2) क्षेत्रफळानुसार फ्रान्समधील सर्वात मोठा विभाग पॅरिस शहरात आहे.

योग्य पर्याय निवडा :

- (A) फक्त (1)
- (B) फक्त (2)
- (C) (1) आणि (2) दोन्ही
- (D) (1) किंवा (2) नाही

46. Which of the following is not originated by Von Bertalanffy ?

- (A) System Approach
- (B) Behavioral Approach
- (C) Human Relation Theory
- (D) New Public Management

47. Assertion (A) and Reason (R) Pattern :

Assertion (A) : The important task of the government is to promote and carry out innovation for development.

Reason (R) : Development Administration is the adoption of new structures, procedures and policies which would help to achieve developmental objectives with the greatest possible facilitation.

Answer the question using the codes given below :

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true, and (R) is the correct reason of (A)
- (B) (A) is true, but (R) is false
- (C) Both (A) and (R) are false
- (D) Both (A) and (R) are true, and (R) is not correct reason of (A)

46. खालीलपैकी कोणत्याचा उगम वॉन बर्टलॅन्फीने केलेला नाही ?

- (A) प्रणाली दृष्टिकोन
- (B) वर्तणूक दृष्टिकोन
- (C) मानवी संबंध सिद्धांत
- (D) नवीन सार्वजनिक व्यवस्थापन

47. विधान (A) आणि कारण (R) नमुना :

विधान (A) : सरकारचे महत्वाचे कार्य म्हणजे विकासासाठी नावीन्यपूर्ण उपक्रमांना चालना देणे आणि राबवणे होय.

कारण (R) : विकास प्रशासन म्हणजे नवीन संरचना, कार्यपद्धती आणि धोरणे स्वीकारणे जे शक्य तितक्या मोठ्या सुविधेसह विकासात्मक उद्दिष्टे साध्य करण्यात मदत करेल.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर, आणि (R) हे (A) चे योग्य कारण आहे
- (B) (A) बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक आहे
- (C) (A) आणि (R) दोन्ही चूक आहेत
- (D) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर, आणि (R) हे (A) चे योग्य कारण नाही

48. Assertion (A) and Reason (R)

Pattern :

Assertion (A) : Sustainable Development emphasizes use of renewable sources.

Reason (R) : Solar energy and wind power technologies are very costly and difficult to use.

Answer the question using the codes given below :

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true, and (R) is the correct reason of (A)
- (B) (A) is true, but (R) is false
- (C) Both (A) and (R) are false
- (D) Both (A) and (R) are true and (R) is not correct reason of (A)
49. Which one of the following indicators is not a component of the Human Development Index (HDI) ?
- (A) Life expectancy at birth
- (B) Gross National Income
- (C) Mean year of schooling
- (D) Infant mortality rate

48. विधान (A) आणि कारण (R) नमुना :

विधान (A) : शाश्वत विकास अक्षय स्रोतांच्या वापरावर भर देतो.

कारण (R) : सौर ऊर्जा आणि पवन ऊर्जा तंत्रज्ञान खूप महाग आणि वापरण्यास कठीण आहे.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर, आणि (R) हे (A) चे योग्य कारण आहे
- (B) (A) बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक आहे
- (C) (A) आणि (R) दोन्ही चूक आहेत
- (D) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर, आणि (R) हे (A) चे योग्य कारण नाही
49. खालीलपैकी कोणता निर्देशक मानव विकास निर्देशांकाचा घटक नाही ?
- (A) जन्माच्या वेळी आयुर्मान
- (B) एकूण राष्ट्रीय उत्पन्न
- (C) शालेय शिक्षणाचे सरासरी वर्ष
- (D) बाल मृत्यू दर

50. Sustainable Development is a process of change it means :

- (1) Direction of investments
- (2) Orientation of technological development
- (3) Exploitation of resources
- (4) Study of nature

Codes :

- (A) (1) and (2)
- (B) (2) and (3)
- (C) (1), (2) and (3)
- (D) (1), (2), (3) and (4)

51. The Monopolies and Restrictive Trade Practices Act (MRTP) 1969 has been repealed and replaced by which Act ?

- (A) Industrial Policy 1991
- (B) Competition Act 2002
- (C) Industrial (Development and Regulation) Act 1951
- (D) Industrial Policy 1980

50. शाश्वत विकास ही बदलाची प्रक्रिया आहे, याचा अर्थ :

- (1) गुंतवणुकीची दिशा
- (2) तांत्रिक विकासाची दिशा
- (3) संसाधनांचे अभ्यास
- (4) निसर्गाचा अभ्यास

संकेतांक :

- (A) (1) आणि (2)
- (B) (2) आणि (3)
- (C) (1), (2) आणि (3)
- (D) (1), (2), (3) आणि (4)

51. मक्तेदारी आणि प्रतिबंधात्मक व्यापार व्यवहार कायदा (MRTP) 1969 रद्द करून आणि कोणत्या कायद्याने बदलला आहे ?

- (A) औद्योगिक धोरण 1991
- (B) स्पर्धा कायदा 2002
- (C) औद्योगिक (विकास आणि नियमन) अधिनियम 1951
- (D) औद्योगिक धोरण 1980

52. Which are the three organs involved in the formulation of the budget ?

- (A) Finance Ministry, Audit and Accounts, Comptroller Auditor General of India
- (B) Finance Ministry, Administrative Ministries, Comptroller Auditor General of India
- (C) Administrative Ministries, Audit and Accounts, Comptroller Auditor General of India
- (D) Finance Ministry, Public Accounts Committee, Comptroller Auditor General of India

53. **Assertion (A) :** As per the Article 120 Business in parliament shall be transacted in Hindi or in English.

Reason (R) : The chairman of the council of state or speaker of the House of People is not allowed any language.

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the reason of (A)
- (B) (A) is true, (R) is false
- (C) Both (A) and (R) are false
- (D) Both (A) and (R) are true and (R) is not the reason of (A)

52. अर्थसंकल्पाच्या निर्मितीमध्ये कोणत्या तीन विभागांचा सहभाग असतो ?

- (A) वित्त मंत्रालय, लेखापरीक्षण आणि लेखा, भारताचे नियंत्रक महालेखा परीक्षक
- (B) वित्त मंत्रालय, प्रशासकीय मंत्रालये, भारताचे नियंत्रक महालेखा परीक्षक
- (C) प्रशासकीय मंत्रालये, लेखापरीक्षण आणि लेखा, भारताचे नियंत्रक महालेखा परीक्षक
- (D) वित्त मंत्रालय, लोकलेखा समिती, भारताचे नियंत्रक महालेखा परीक्षक

53. **विधान (A) :** कलम 120 नुसार संसदेतील कामकाज हिंदी किंवा इंग्रजीमध्ये केले जाईल.

कारण (R) : राज्य परिषदेचे अध्यक्ष किंवा लोकसभेच्या स्पीकरला कोणत्याही भाषेची परवानगी नाही.

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे कारण आहे
- (B) (A) सत्य आहे, (R) हे खोटे आहे
- (C) (A) आणि (R) दोन्ही खोटे आहेत
- (D) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे कारण नाही

54. What is closely associated with Sunset Legislation ?
- (A) Performance Budgeting
(B) Zero Based Budgeting
(C) Line-Item Budgeting
(D) Gender Budget
55. From the following statement which statement is not true with regard to Comptroller Auditor General of India :
- (A) Comptroller Auditor General of India is the head of Indian Audit and Accounts department
(B) He derives his constitutional standing as the Auditor of the Union and State Governments from Article 140 to 147 of the constitution
(C) Duties, powers and conditions of service are laid down in Comptroller Auditor General Act 1971
(D) His name is proposed by President of India
54. मावळते विधेयकाशी कशाचा जवळून संबंधित आहे ?
- (A) कामगिरी अंदाजपत्रक
(B) शून्यावर आधारित अंदाजपत्रक
(C) पंक्तिघटक अंदाजपत्रक
(D) लिंगाधारित अंदाजपत्रक
55. पुढीलपैकी भारताच्या नियंत्रक महालेखा परीक्षकांच्या बाबतीत कोणते वाक्य बरोबर नाही ?
- (A) भारताचा नियंत्रक व महालेखा परीक्षक हा भारताच्या लेखा आणि लेखापरीक्षण विभागाचा मुख्य असतो
(B) राज्यघटनेच्या कलम 140 ते 147 नुसार केंद्र आणि राज्य सरकारचे लेखापरीक्षण म्हणून त्यांची घटनात्मक स्थिती प्राप्त झाली आहे
(C) कर्तव्य अधिकार आणि सेवाशर्ती या नियंत्रण आणि महालेखा परीक्षक अधिनियम 1971 नुसार आहेत
(D) त्याची नेमणूक भारताचे राष्ट्रपती करतात

56. Who is the Apex Accounting Authority of the Central Government and exercises the powers of the President under Article 150 of the constitution ?

- (A) Chief Accountant
- (B) Auditor
- (C) The Comptroller General of Accounts
- (D) Secretary

57. Which type of role has been assigned by the constitution to the Finance Commission ?

- (A) Framing of Policy
- (B) Advisory
- (C) Technical
- (D) Advisory and Technical

58. **Assertion (A) :** The principle adopted as per the constitution of India for clear division of fiscal powers between Union and State Government are the taxes which have interstate base are levied by the state.

Reason (R) : Those with a local base are levied by the state.

Answer the question using the codes given below :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the reason of (A)
- (B) (A) is false, (R) is true
- (C) Both (A) and (R) are false
- (D) Both (A) and (R) are true and (R) is not the reason of (A)

56. केंद्र सरकारचे सर्वोच्च लेखा प्राधिकरण कोण आहे आणि संविधानाच्या कलम 150 अंतर्गत राष्ट्रपतींच्या अधिकारांचा वापर करते ?

- (A) मुख्य लेखापाल
- (B) लेखापरीक्षक
- (C) महालेखा नियंत्रक
- (D) सचिव

57. राज्यघटनेने वित्त आयोगाला कोणत्या प्रकारची भूमिका दिली आहे ?

- (A) धोरणाची रचना
- (B) सल्लागार
- (C) तांत्रिक
- (D) सल्लागार आणि तांत्रिक

58. **विधान (A) :** केंद्र आणि राज्य सरकार यांच्यातील वित्तीय अधिकारांचे स्पष्ट विभाजन करण्यासाठी भारताच्या संविधानानुसार स्वीकारलेले तत्त्व म्हणजे आंतरराज्यीय आधार असलेले कर राज्याद्वारे आकारले जातात.

कारण (R) : ज्यांचा स्थानिक आधार आहे त्यांच्याकडून राज्य आकारणी करतो.

खाली दिलेले सांकेतांक वापरून प्रश्नाचे उत्तर द्या :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे कारण आहे
- (B) (A) खोटे आहे, (R) हे खरे आहे
- (C) (A) आणि (R) दोन्ही खोटे आहेत
- (D) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे कारण नाही

59. How many members are appointed in the Departmentally Related Standing Committees from Lok Sabha ? (A) 15 (B) 20 (C) 30 (D) 25	59. खात्याशी संबंधित स्थायी समित्यामध्ये लोकसभेतून किती सदस्य नेमले जातात ? (A) 15 (B) 20 (C) 30 (D) 25
60. To whom the reports of audits are sent by the Comptroller and Auditor General of India ? (A) Finance Ministry (B) Estimates Committee (C) Public Accounts Committee (D) Cabinet Secretary	60. भारताचे नियंत्रक व लेखा परीक्षक लेखा परीक्षणाचे प्रतिवेदन कोणाकडे पाठवितात ? (A) वित्त मंत्रालय (B) अनुमान समिती (C) लोक लेखा समिती (D) कॅबिनेट सचिव
61. Which are the main factors that determine the status and course of social and welfare services in developed countries ? (1) Growth of population (2) Changes in the composition of labour force Select correct codes : (A) (1) correct (B) (1) and (2) correct (C) (2) correct (D) (1), (2) are incorrect	61. विकसित देशांमधील सामाजिक आणि कल्याणकारी सेवांची स्थिती आणि अभ्यासक्रम निर्धारित करणारे मुख्य घटक कोणते आहेत ? (1) लोकसंख्येची वाढ (2) श्रमशक्तीच्या रचनेत बदल योग्य सांकेतांक निवडा : (A) फक्त (1) बरोबर (B) (1) आणि (2) बरोबर (C) फक्त (2) बरोबर (D) (1), (2) चुकीचे आहेत

62. Which year was declared as 'Year of Girl Child' by SAARC ?
(A) 1985
(B) 1989
(C) 1990
(D) 1992
63. From the following which program is not for minorities/minority students ?
(A) Nai Uddan
(B) Naya Savera
(C) One Stop Centre Scheme
(D) Padho Pardesh
64. Which three ministries have taken initiative for the Beti Bachav Beti Padhav Scheme ?
(A) Ministry of Women and Child Development, Ministry of Health and Family Welfare and Ministry of Human Resource Development
(B) Ministry of Health and Family Welfare, Ministry of Human Resource Development and Ministry of Ayush
(C) Ministry of Health and Family Welfare, Ministry of Women and Child Development and Ministry of Ayush
(D) Ministry of Women and Child Development, Ministry of Human Resource Development and Ministry of Ayush
62. कोणते वर्ष SAARC ने 'बालिका वर्ष' म्हणून घोषित केले ?
(A) 1985
(B) 1989
(C) 1990
(D) 1992
63. खालीलपैकी कोणता कार्यक्रम अल्पसंख्यांक/अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांसाठी नाही ?
(A) नई उड्डान
(B) नया सवेरा
(C) वन स्टॉप केंद्र योजना
(D) पढो परदेश
64. 'बेटी बचाओ बेटी पढ़ाओ' योजनेसाठी कोणत्या तीन मंत्रालयांनी पुढाकार घेतला आहे ?
(A) महिला आणि बाल विकास मंत्रालय, आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालय आणि मानव संसाधन विकास मंत्रालय
(B) आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालय, मानव संसाधन विकास मंत्रालय आणि आयुष मंत्रालय
(C) आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालय, महिल आणि बाल विकास मंत्रालय आणि आयुष मंत्रालय
(D) महिला आणि बाल विकास मंत्रालय, मानव संसाधन विकास मंत्रालय आणि आयुष मंत्रालय

65. What are the objectives of Accessible India Campaign (AIC) are :
- (1) Built in environment accessibility
(2) Transportation accessibility
(3) Promotion of empowerment of persons with disabilities
- Select correct codes :
- (A) (1) and (2) correct
(B) (2) and (3) correct
(C) (1) and (3) correct
(D) (1), (2) and (3) correct
66. The Chairman of the National Commission for Backward Class is :
- (A) President
(B) Prime Minister
(C) Judge of Supreme Court
(D) Cabinet Minister
67. From the following which Article does not guarantee social justice to the people ?
- (A) Article (15)1
(B) Article (16)1
(C) Article 52
(D) Article 41
65. सुलभ भारत मोहिमेची (AIC) उद्दिष्टे काय आहेत ?
- (1) सुलभतेच्या वातावरणाची निर्मिती करणे
(2) सुलभ दळणवळण
(3) दिव्यांग व्यक्तींच्या सक्षमीकरणाला प्रोत्साहन योग्य संकेतांक निवडा :
- (A) (1) आणि (2) बरोबर
(B) (2) आणि (3) बरोबर
(C) (1) आणि (3) बरोबर
(D) (1), (2) आणि (3) बरोबर
66. राष्ट्रीय मागासवर्गीय आयोगाचे अध्यक्ष असतात :
- (A) राष्ट्रपती
(B) पंतप्रधान
(C) सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश
(D) कॅबिनेट मंत्री
67. खालीलपैकी कोणते कलम लोकांना सामाजिक न्यायाची हमी देत नाही ?
- (A) कलम (15)1
(B) कलम (16)1
(C) कलम 52
(D) कलम 41

68. From the following who are the part of battalions of National Disaster Response Force (NDRF) ?

- (1) Border Security Force
- (2) Indo-Tibetan Border Police
- (3) Central Reserve Police Force

Select correct code :

- (A) (1) and (2) correct
- (B) (2) and (3) correct
- (C) (1) and (3) correct
- (D) (1), (2) and (3) correct

69. What are the objectives of the National Helpline Against Atrocities (NHAA) ?

- (1) To build informed awareness about the provisions of the law to end discrimination and provide protection.
- (2) An initiative for grievance redressal and real time monitoring of registered grievances

Choose correct code :

- (A) (1) correct
- (B) (2) correct
- (C) (1) and (2) correct
- (D) (1) and (2) wrong

68. खालीलपैकी कोण राष्ट्रीय आपत्ती प्रतिसाद दल (NDRF) च्या बटालियनचा भाग आहेत ?

- (1) सीमा सुरक्षा दल
- (2) इंडो-तिबेट सीमा पोलीस
- (3) केंद्रीय राखीव पोलीस दल

योग्य संकेतांक निवडा :

- (A) (1) आणि (2) बरोबर
- (B) (2) आणि (3) बरोबर
- (C) (1) आणि (3) बरोबर
- (D) (1), (2) आणि (3) बरोबर

69. नॅशनल हेल्पलाइन अगेन्स्ट ऍट्रोसिटी (NHAA)ची उद्दिष्टे काय आहेत ?

- (1) भेदभाव समाप्त करण्यासाठी आणि संरक्षण प्रदान करण्यासाठी कायद्याच्या तरतुदींबद्दल माहितीपूर्ण जागरूकता निर्माण करणे.
- (2) तक्रार निवारणासाठी एक उपक्रम आणि नोंदणीकृत तक्रारींचे वास्तविक वेळ निरीक्षण करणे.

योग्य संकेतांक निवडा :

- (A) (1) बरोबर
- (B) (2) बरोबर
- (C) (1) आणि (2) बरोबर
- (D) (1) आणि (2) चुकीचे

70. On which premise Techno-Managerial Voluntary Agencies work ?

- (A) Try to bring about changes in the social and economic relationship with existing political framework
- (B) Work on the premise that process of rural development can be accelerated through modern management techniques and technology
- (C) Seek to change the existing productive relations
- (D) Work for the welfare of the society

71. Who of the following has acknowledged the 'Deweyism' which encompasses policy science ?

- (A) Lasswell
- (B) Dror
- (C) Brooks
- (D) Ward

70. तंत्रज्ञान-व्यवस्थापकीय स्वयंसेवी संस्था कोणत्या आधारावर काम करतात ?

- (A) विद्यमान राजकीय चौकटीसह समाजिक आणि आर्थिक संबंधात बदल घडवून आणण्याचा प्रयत्न करणे
- (B) आधुनिक व्यवस्थापन तंत्रे आणि तंत्रज्ञाना-द्वारे ग्रामीण विकासाची प्रक्रिया गतिमान करता येईल, या आधारावर काम करणे
- (C) विद्यमान उत्पादक संबंध बदलण्याचा प्रयत्न करा
- (D) समाजाच्या कल्याणासाठी काम करणे

71. खालीलपैकी कोणी धोरणशास्त्राचा समावेश असलेल्या 'ड्यूइझम' ला मान्यता दिली आहे ?

- (A) लासवेल
- (B) ड्रॉर
- (C) ब्रुक्स
- (D) वॉर्ड

72. Assertion (A) and Reason (R)
Pattern :

Assertion (A) : Good policies depend upon good government.

Reason (R) : 'Good government' rests on three pillars : honesty, democracy and competency.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) true and (R) is the correct reason of (A)
- (B) (A) is true, but (R) is false
- (C) Both (A) and (R) are false
- (D) Both (A) and (R) true and (R) is not correct reason of (A)

73. Which of the following pairs are correctly matched ?

- (1) Redistributive Policy – Distribution of new resources
- (2) Constituent Policy – Setting up or reorganization of institutions
- (3) Regulatory Policy – Regulation and control of activities

Codes :

- (A) Only (1)
- (B) Only (2) and (3)
- (C) Only (1) and (2)
- (D) Only (3)

72. विधान (A) आणि कारण (R) नमुना :

विधान (A) : चांगली धोरणे चांगल्या सरकारवर अवलंबून असतात.

कारण (R) : चांगले सरकार यांवर अवलंबून आहे हे तीन स्तंभः प्रामाणिकपणा, लोकशाही आणि योग्यता.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर, आणि (R) हे (A) चे योग्य कारण आहे
- (B) (A) बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक आहे
- (C) (A) आणि (R) दोन्ही चूक आहेत
- (D) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर, आणि (R) हे (A) चे योग्य कारण नाही

73. खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळली आहे/ आहेत ?

- (1) पुनर्वितरण धोरण – नवीन संसाधनांचे वितरण
- (2) घटक धोरण – संस्थांची स्थापना किंवा पुनर्रचना
- (3) नियामक धोरण – क्रियाकलापांचे नियमन आणि नियंत्रण

संकेतांक :

- (A) फक्त (1)
- (B) फक्त (2) आणि (3)
- (C) फक्त (1) आणि (2)
- (D) फक्त (3)

74. Who finds Lindblom's 'Incremental model' is quite conservative and unsatisfactory ? (A) John C. Harsanyi (B) Yehezkel Dror (C) Amiti Etzioni (D) Laurence Lynn	74. लिंडब्लॉमचे 'विस्तारवादी मॉडेल' हे अत्यंत पुराणमतवादी आणि असमाधानकारक आहे असे कोणाला वाटते ? (A) जॉन सी. हर्स्यानी (B) येहेझेकेल ड्रॉर (C) अमिती इटजिओनी (D) लॉरेन्स लिन
75. Who believed that policy-making is a complexly interactive process without beginning or end ? (A) Lindblom (B) Dror (C) Lasswell (D) Etzioni	75. धोरणनिर्मिती ही सुरुवात किंवा शेवट नसलेली गुंतागुंतीची परस्पर प्रक्रिया आहे यावर कोणाचा विश्वास होता ? (A) लिंडब्लॉम (B) ड्रॉर (C) लासवेल (D) इटजिओनी
76. Who of the following considers implementation to be a "general process of administrative action" ? (A) Lary M. Gerston (B) Merilee S. Grindle (C) Nicholas Henry (D) James Anderson	76. खालीलपैकी कोण अंमलबजावणी ही "प्रशासकीय कारवाईची सामान्य प्रक्रिया" मानतो ? (A) लॅरी एम. गेस्टन (B) मेरीली एस. ग्राइंडल (C) निकोलस हेनरी (D) जेम्स अँडरसन

77. According to Stuart Nagel, what are the key elements of policy analysis ?

- (1) goals
- (2) means
- (3) methods
- (4) profession
- (5) outcome

Select correct code :

- (A) (1), (2), (3) and (5)
- (B) (1), (2), (3) and (4)
- (C) (1), (2), (4) and (5)
- (D) (2), (3), (4) and (5)

78. National Food Security Act, 2013 is the example of :

- (A) Regulatory policy
- (B) Redistributive policy
- (C) Distributive policy
- (D) Patronage policy

77. स्टुअर्ट नागेलच्या मते, धोरण विश्लेषणाचे मुख्य घटक कोणते आहेत ?

- (1) ध्येय
- (2) माध्यम
- (3) पद्धती
- (4) व्यवसाय
- (5) परिणाम

योग्य संकेतांक निवडा :

- (A) (1), (2), (3) आणि (5)
- (B) (1), (2), (3) आणि (4)
- (C) (1), (2), (4) आणि (5)
- (D) (2), (3), (4) आणि (5)

78. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 याचे उदाहरण आहे :

- (A) नियामक धोरण
- (B) पुनर्वितरण धोरण
- (C) वितरण धोरण
- (D) संरक्षण धोरण

79. Match the List I with List II and select the correct answer from the codes given below :

List I (Thinkers)

- (a) Charles Lindblom
- (b) Yehezkel Dror
- (c) Amitai Etzioni
- (d) Herbert Simon

List II (Model)

- (1) Bounded rationality model
- (2) Normative optimum model
- (3) Incremental model
- (4) Mixed scanning model

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (4) (1)
- (B) (1) (2) (3) (4)
- (C) (2) (1) (4) (3)
- (D) (4) (3) (2) (1)

80. The term 'Mega Policy' has been introduced by :

- (A) Charles Lindblom
- (B) Lawrence Mayer
- (C) Clarke Cochran
- (D) Yehezkel Dror

79. सूची I ला सूची II शी जुळवा आणि खालील संकेतांकामधून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I (विचारवंत)

- (a) चार्ल्स लिंडब्लॉम
- (b) येहेझकेल ड्रॉर
- (c) अमिती इटजिओनी
- (d) हर्बर्ट सायमन

सूची II (मॉडेल)

- (1) सीमित तर्कशुद्धता मॉडेल
- (2) मानक इष्टतम मॉडेल
- (3) विस्तारवादी मॉडेल
- (4) मिश्रित स्कॅनिंग मॉडेल

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (4) (1)
- (B) (1) (2) (3) (4)
- (C) (2) (1) (4) (3)
- (D) (4) (3) (2) (1)

80. 'मेगा पॉलिसी' ही संज्ञा कोणी सादर केली ?

- (A) चार्ल्स लिंडब्लॉम
- (B) लॉरेन्स मेयर
- (C) क्लार्क कोचरण
- (D) येहेझकेल ड्रॉर

81. Which is not the feature of Good Governance ?

- (A) Paperless office
- (B) Transparency
- (C) Participation of public
- (D) Public-value management

82. Who among the following is related with 'Administration Law' ?

- (A) L. D. White
- (B) Mark Moore
- (C) Herbert Simon
- (D) Prof. A. V. Dicey

83. 'Lokmitra' is a major initiative in the area of e-governance launched it in which State ?

- (A) Odisha
- (B) Maharashtra
- (C) Himachal Pradesh
- (D) Tamil Nadu

81. सुशासनाचे कोणते लक्षण नाही ?

- (A) कागदविरहित कार्यालय
- (B) पारदर्शकता
- (C) जनतेची सहभागिता
- (D) लोक मूल्य व्यवस्थापन

82. खालीलपैकी कोण 'प्रशासकीय कायद्याशी' संबंधित आहे ?

- (A) एल. डी. व्हाईट
- (B) मार्क मुर
- (C) हर्बर्ट सायमन
- (D) प्रा. ए. व्ही. डायसी

83. 'लोकमित्र' हा ईगव्हर्नन्स क्षेत्रातील एक प्रमुख उपक्रम आहे, त्याची सुरुवात कोणत्या राज्यात केली आहे ?

- (A) ओडिसा
- (B) महाराष्ट्र
- (C) हिमाचल प्रदेश
- (D) तामिळनाडू

84. Who has quoted “Administrative law is the law relating to administration. It determines the organization, powers and duties of administrative authorities” ?
- (A) K. C. Davis
(B) F. A. Goodnow
(C) W. B. Munro
(D) Ivor Jennings
85. Administrative reform is brought about through :
- (A) Deliberate efforts
(B) Natural change
(C) Public policy
(D) Tradition
86. Right to Information Act does not include the right to :
- (A) Inspect work, documents, records
(B) Take notes, extracts or certified copies of documents or records
(C) Take certified sample of material
(D) Get information about national security issue
84. “प्रशासकीय कायदा हा प्रशासकीय बाबींशी संबंधित आहे. यात प्रशासकीय प्राधिकरणांचे संघटन, सत्ता आणि कर्तव्य विचारात घेतात.” असे कोणी संबोधले ?
- (A) के. सी. डेव्हिस
(B) एफ. ए. गुडनाऊ
(C) डब्ल्यू. बी. मुन्रो
(D) आयवर जेन्नींग
85. प्रशासकीय सुधार या द्वारे आणला जातो :
- (A) जाणीवपूर्वक प्रयत्न
(B) नैसर्गिक बदल
(C) सार्वजनिक धोरण
(D) परंपरा
86. माहिती अधिकार अधिनियमात कोणत्या गोष्टीचा समावेश होत नाही ?
- (A) कामाचे, कागदपत्रे, रेकॉर्ड यांचे पर्यवेक्षण करणे
(B) नोंदी, अर्थ, किंवा प्रमाणित प्रत घेणे
(C) वस्तूचा प्रमाणित नमुना घेणे
(D) राष्ट्रीय सुरक्षा प्रश्नाविषयी माहिती मिळविणे

87. Who has used expression morality

instead of ethics ?

- (A) Paul Appleby
- (B) Herbert Simon
- (C) Urwick
- (D) L. D. White

88. Ethics is related to :

- (1) State of mind.
- (2) A way of looking at things which may develop into a pattern of behaviour.
- (3) Way of life and social conduct.

Select correct code :

- (A) (1), (2) and (3)
- (B) Only (1) and (2)
- (C) Only (2) and (3)
- (D) Only (1) and (3)

87. नीतीमत्तेऐवजी मनोधैर्य हा शब्द कोणी वापरला ?

- (A) पॉल ॲपलबी
- (B) हर्बर्ट सायमन
- (C) उर्विक
- (D) एल. डी. व्हाईट

88. नैतिकता ही संबंधित आहे :

- (1) मनाची अवस्था.
- (2) एखाद्या गोष्टीकडे बघण्याचा दृष्टिकोन की ज्यातून वर्तनाचा आकृतिबंध विकसित होतो
- (3) जीवनाची शैली आणि सामाजिक वर्तन योग्य संकेतांक निवडा :

- (A) (1), (2) व (3)
- (B) फक्त (1) व (2)
- (C) फक्त (2) व (3)
- (D) फक्त (1) व (3)

89. Match the List I with List II and select the correct answer from the codes given below :

List I

(E-governance Programme)

- (a) FRINDS
- (b) SWAGAT
- (c) SARI
- (d) TWINS

List II

(State)

- (1) Tamil Nadu
- (2) Andhra Pradesh
- (3) Gujrat
- (4) Kerala

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (1) (4) (2)
- (B) (1) (2) (3) (4)
- (C) (2) (4) (1) (3)
- (D) (4) (3) (1) (2)

89. सूची I ला सूची II शी जुळवा आणि खालील संकेतांकामधून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

(ई-गव्हर्नन्स प्रोग्राम)

- (a) फ्रिंड्स (FRINDS)
- (b) स्वागत (SWAGAT)
- (c) सारी (SARI)
- (d) ट्विन्स (TWINS)

सूची II

(राज्य)

- (1) तामिळनाडू
- (2) आंध्र प्रदेश
- (3) गुजरात
- (4) केरळ

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (1) (4) (2)
- (B) (1) (2) (3) (4)
- (C) (2) (4) (1) (3)
- (D) (4) (3) (1) (2)

90. What are demerits of citizen charter ?

- (1) Disclosure of information
- (2) Lack of awareness
- (3) Lack of consultation

Select correct code :

- (A) (1), (2) and (3)
- (B) Only (1) and (2)
- (C) Only (2) and (3)
- (D) Only (1) and (3)

91. The basic research is also called as :

- (A) Theoretical research
- (B) Applied research
- (C) Qualitative research
- (D) Quantitative research

92. The logical model in which specific expectations of hypotheses are developed on the basis of general principles :

- (A) Induction
- (B) Deduction
- (C) Micro theory
- (D) Macro theory

90. नागरिकांच्या सनदीचे दोष कोणते आहेत ?

- (1) माहिती खुली करणे
  - (2) जाणीवेचा अभाव
  - (3) सल्ल्याचा अभाव
- योग्य संकेतांक निवडा :

- (A) (1), (2) व (3)
- (B) फक्त (1) व (2)
- (C) फक्त (2) व (3)
- (D) फक्त (1) व (3)

91. मूलभूत संशोधनाला असेही म्हणतात :

- (A) सैद्धांतिक संशोधन
- (B) उपयोजित संशोधन
- (C) गुणात्मक संशोधन
- (D) संख्यात्मक संशोधन

92. असे तार्किक प्रारूप ज्यामध्ये सामान्य तत्वांच्या आधारावर गृहीतकांच्या विशिष्ट अपेक्षा विकसित केल्या जातात :

- (A) विगमन
- (B) निगमन
- (C) सूक्ष्म सिद्धांत
- (D) स्थूल सिद्धांत

93. **Assertion (A) :** Writing a research report means that the researcher must first do research.

Reason (R) : A research report is only an elaborative presentation.

Answer the question the codes given below :

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

94. Descriptive statistics means :

- (A) The set of all elements for which measurement are possible
- (B) Statistics describing a single variable
- (C) Measurements used to summaries data sets
- (D) Two variables are described

93. **विधान (A) :** संशोधन अहवाल लिहिणे म्हणजे संशोधकाने प्रथम संशोधन केले पाहिजे.

कारण (R) : संशोधन अहवाल हे केवळ विस्तृत सादरीकरण असते.

खालील संकेतांक वापरून प्रश्नाचे उत्तर द्या :

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत परंतु (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) सत्य आहे परंतु (R) हे असत्य आहे
- (D) (A) असत्य आहे पण (R) हे सत्य आहे

94. वर्णनात्मक सांख्यिकी म्हणजे :

- (A) सर्व घटकांचा संच ज्यासाठी मोजमाप शक्य आहे
- (B) एकल चल वर्णन करणारी सांख्यिकी
- (C) तथ्य संच सारांशित करण्यासाठी वापरलेले मापन
- (D) दोन चलांचे वर्णन आहे

95. Axiology related with :

- (A) Approaches to research
- (B) Researchers' values
- (C) Perceptions of reality
- (D) Role of the researcher

96. What is framing of questionnaire ?

- (A) Research Methodology
- (B) Research Method
- (C) Research Technique
- (D) Research Question

97. When a researcher construct a hypothesis stipulating that there is no difference between two situations, groups, outcomes or prevalence of condition or phenomenon is called as :

- (A) Alternative hypothesis
- (B) Hypothesis of association
- (C) Null hypothesis
- (D) Hypothesis of differences

95. मूल्यमीमांसाशास्त्र याच्याशी संबंधित आहे :

- (A) संशोधनाकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन
- (B) संशोधकांची मूल्ये
- (C) वास्तवाचे आकलन
- (D) संशोधकाची भूमिका

96. प्रश्नावली तयार करणे काय आहे ?

- (A) संशोधन पद्धतीशास्त्र
- (B) संशोधन पद्धत
- (C) संशोधन तंत्र
- (D) संशोधन प्रश्न

97. संशोधक जेव्हा दोन परिस्थिती, गट किंवा प्रचलित स्थिती किंवा घटना यांच्यात फरक करत नाही या अटीवर गृहीतकृत्याची गृहीतकृत्यांची सूत्रबद्ध मांडणी करतो ते म्हणजे :

- (A) पर्यायी गृहीतक
- (B) सहसंबंधी गृहीतक
- (C) शून्य गृहीतक
- (D) भेदाचे गृहीतक

98. To action either to improve your practice or to take action to deal with a problem or an issue is known as :
- (A) Participatory research
(B) Action research
(C) Feminist research
(D) Holistic research
99. Which contains pertinent materials that are not important enough to be included in the main body of report but which may be of value to some readers ?
- (A) Footnote
(B) Appendix
(C) Bibliography
(D) Preface
100. Name the process of making data free from incompleteness and inconsistencies :
- (A) Coding
(B) Editing
(C) Analysis
(D) Reporting
98. तुमचा सराव वाढविण्यासाठी तसेच प्रश्न किंवा समस्या हाताळण्यासाठी कृती करणे म्हणजे :
- (A) सहभागी संशोधन
(B) कृती संशोधन
(C) स्त्रीवादी संशोधन
(D) सर्वसमावेशक संशोधन
99. कशामध्ये अशी माहिती असते की जी मुख्य अहवालात समाविष्ट करण्याइतकी महत्वाची नसते पण काही वाचकांसाठी ती मूल्यवान असते.
- (A) तळटीप
(B) परिशिष्ट
(C) संदर्भसूची
(D) प्रस्तावना
100. तथ्यांना अपूर्णता व विसंगतीपासून मुक्त करणे या प्रक्रियेचे नाव द्या :
- (A) संकेतीकरण
(B) संपादन
(C) विश्लेषण
(D) अहवाललेखन

JUN - 21225/II—A

ROUGH WORK

